

דברי תורה וחינוך

את סילת פלבוץ

וארא | הרב אברהם בורודיאנסקי ראש ישיבת ברקאי

בס"ד

נפגעי פעולות עבדות בזמננו

על שלילת חרותם של נפגעים על ידי שרלטנים המנצלים קורבנות ושוללים מהם את חדות חייהם. כאשר אנו קוראים בתורה בפרשיות אלו את תחילתו של תהליך הגאולה ויצירת עם ישראל כעם, זוהי הזדמנות מעולה להעמיק בהתבוננות על תהליכי גאולה מעבדות, וכי תשאל איזו עבדות קיימת היום בעידן המתפתח כל כך, התשובה טמונה בשאלה, ישנה עבדות מסוג אחר שהייתה קיימת תמיד, אך ככל שפגעי הטכנולוגיה מתגלים במערומם נוצרים בכל יום אלמנטים של עבדות שמנצלים את חייהם של רבים, והאחוזים עולים מיום ליום.

מהות העבדות חלוקה לחלקים שונים כאשר בסופו של דבר העבד/ השפחה מנוצלים לצרכי האדון, מכאן האפשרויות איך וכמה הם רבים, גם להלכה נפסק איך מתייחסים לעבד, עד כדי כך שחז"ל אומרים שמי שקנה עבד קנה אדון לעצמו וזה כי ע"פ התורה יש דיני כבוד לעבד, יש דברים שמותר לתת לו ודברים שאסור לתת לו, יש חובה לדאוג לו לצרכיו לפני שאתה דואג לצרכים שלך, כללו של דבר ע"פ התורה העבדות לא גורמת לשלילת אישיותו של העבד גם אם הוא עבד יש לו זכות קיום והרבה מעבר לזה.

אבל ישנה עבדות שהאדון מרשה לעצמו מתוך תחושת שיעבוד כל העולם לתאוותיו לשלול חיי האחרים למילוי צרכיו, מעדויות רבות שלמדתי עולה שכל הקורבנות שנוצלו למילוי סטיות ותאוות חשים תחושה של ניצול האדם, והפיכתו מאישיות עם רגשות לחפץ נטול תחושות, זוהי עבדות מודרנית, ככל שהצפייה בתכנים בעיתיים מתאפשרת יותר והעולם משתמש ברשתות חברתיות ככלי שימושי מקובל היכולת לפגוע הופכת לגבוהה יותר, לצד מקומות שהם גן עדן לפוגעים בלי קשר לטכנולוגיה מתפתחת.

הדרך להיחלץ מאותה תופעה נוראית הפוגעת בנו חדשים לבקרים והסטטיסטיקות בתחום הם מחרידות, היא ראשית להכיר במציאות לשתף פעולה עם הגורמים הנכונים והחוקיים, לצד מענה מקצועי לאדון ולעבד, לאדון ולשפחה.

נסה לדלות מתורת הרש"ר הירש, המחנך הגדול, שהיום כ"ז טבת הוא יום הסתלקותו לשמי רום, בהשאירו אחריו ברכה גדולה הוראות חינוך רבות השזורות בפרשנות התנ"ך ובמאמרים נדירים באיכותם התואמים להפליא להתמודדות דורנו, בחינוך, ושאלות רלוונטיות שלא דנים בהם אחרים, יהיו הדברים לע"נ הטהורה.

כנגד העיני צריך העבד לחוות תהליך של גאולה של ריפוי, זה מול זה-

לצד הסבל- עבדות- עיני- והעדר גאולה, יגיעו והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחת-

"הייסורים גורמים לדילול החיים וביטול חדותם- כנגד זה המצרים חוו בוז ולעג בכל תהליך עשרת המכות"

כל נפגע שעבר פגיעה, חייב לחוות חוויה מתקנת לראות את הפוגע שלו משלם על מעשיו, לא מתוך נקמה אלא מתוך תהליך של ריפוי הפצע המדמם, ולכך כמה חמור כשהפוגע לא משלם בסוף על מעשיו חסר בתהליך הריפוי של הנפגע ופחות מעניין אותנו בחלק זה זה דינו של הפוגע חוקית כעונש על מעשיו.

"לצד העבדות ושליילת החרות, המצרים עצמם לא שלטו ביציאת ישראל ממצרים ונתנו להם רכוש רב, ואף קירבו את מותם בריצתם אל הים"

הכנסת הפוגע לתהליך שישלול ממנו חרות ויחייב אותו להיות שלול חופשיות עם הרבה ייסורי מצפון על עצמו ועל משפחתו, זהו החלק השני בתהליך ריפוי נפגעי שלילת חרותם ע"י אדון זה.

דברי תורה וחינוך

את סגולת פלאות

וארא | הרב אברהם בורודיאנסקי ראש ישיבת ברקאי

"העדר גואל וקרוב שלילת כל כוח בבריאה שיעזור למצרים ע"י סוגי מכות מגוונים מכוחות הבריאה השונים"

לצערנו הרב פגיעות רבות לא מתרחשות ע"י אנשים עם קרניים או שדים, אלא דווקא ע"י אנשים קרובים לקהילה, למשפחה, ואפילו בתוך המשפחה (אחוזים גבוהים), התחושה הזו שהאיש שאמור להגן עליך פוגע בך זוהי תחושה נוראה של עבדות נטולת חרות, זוהי תחושה שהעולם חרב, הדרך היחידה לרפא מכה זו, היא ע"י הבראת הנפש בנתינת תחושת קרקע עתידית בטוחה ארץ זבת חלב ודבש, תחושה שיש עתיד מבטיח עם קרקע יציבה ופוריה על אף החורבן הגדול שהתרחש פה, יציאה מהאדמה הזו אל הארץ המובטחת, תהליך מקצועי גרידא יכול רק הוא בס"ד להבטיח במצב כזה שיאפשר מתן תקווה לחיים חדשים.

שאלות רבות עולות בטיפול במצבים אלו, אולי יש לו מחלה, מה אשמים משפחתו, מי אמר שיש לזה ריפוי, בפרשיות השבוע אנו למדים שפחות מעסיק אותנו תהליכם של הפוגעים והטיפול בהם ובמשפחתם, ובוודאי שזה לא יכול להיות הגורם שבגללו לא יפנו לטיפול על כל המשתמע מכך, נכון שצריך לרחם עליהם וגם לדאוג להם מדין יתומים מאב רוצח וכדומה, אבל עיקר הפוקוס והדאגה צריך להיות לנפגע, להפוך את העבד שנשללה ממנו חרותו לאדון, ולא סתם אדון אלא עם תקווה ויכולת לראות מעבר לפינה.

מחקרם רבים עוסקים בשאלה על יעילות בתי הכלא לפוגעים, על יכולת לטפל ולשקם אותם, אך השיח הציבורי חייב להשתנות בדאגה לנפגעים ולשיקומם, נגד בתי כלא לפוגעים לבנות בתי מלון שיקומיים ומפותחים לנפגעים, להעניק להם גן עדן עלי אדמות לא פחות מהגן עדן שהיה לפוגע בזמן הפגיעה.

התורה לא לחינם מעריכה 4 פרשיות בתיאור התהליך של המכות ויציאת מצרים, לא בשביל שנעסוק בנקמה במצריים אלא כדי שנעסוק בתקומה של עם ישראל שנוצל על ידיהם, אברהם אבינו אב האומה זוכה ל3 פרשיות בלבד בתורה שעוסקת בעניינו, יש ערך אדיר לעסוק בתהליך התקומה ולהשקיע בו את מירב הכוחות, לצד שיתוף פעולה עם אנשי החוק למיגור תופעות הפוגעים, מערך השיח הציבורי חייב להתהפך ולעסוק יותר בשאלת שיקומו והבראתו של הנפגע מאשר עונשו של הפוגע.

יחד עם זאת אין סליחה ואין מחילה לפוגע שלא מגיע למיצוי הדין ובכך מונע חלק מתהליך השיקום של הנפגעים ששלל מהם את שמחת החיים וחדוותם, על הפוגע לדעת שעוד קודם שהוא דואג למשפחתו ולסביבתו חייב הוא לדאוג שהנפגע יקבל את אשר גזל ממנו- חרות!!

גם כשבני ישראל קיבלו את בשורת הגאולה- תהליך השיקום, בתחילה הם לא האמינו ולא הקשיבו כי נשללה מהם היכולת לשמוע מושגים שקשורים לחרות, אבל משה לא נרתע וממשיך לדאוג להם, גם כשהנפגע דוחה את קבלת הטיפול חובה עלינו להבין שזה חלק מהפגיעה ובסבלנות רבה נצליח להביא אותו בס"ד אל ארץ זבת חלב ודבש.

שמות (פרשת וארא) פרק ו פסוק ו

ו גם אני שמעתי, את-נאקת בני ישראל, אשר מצרים, מעבדים אתם; ואזכר, את-בריתי. ו לכן אמר לבני-ישראל, אני ד' והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים, והצלתי אתכם מעבדתם; וגאלתי אתכם בזרוע נטויה, ובשפטים גדלים. ז ולקחתי אתכם לי לעם, והייתי לכם לאלקים; וידעתם, כי אני ד' אלקיכם, המוציא אתכם, מתחת סבלות מצרים. ח והבאתי אתכם, אל-הארץ, אשר נשאתי את-ידי, לתת אתה לאברהם ליצחק וליעקב; ונתתי אתה לכם מורשה, אני ד'. ט וידבר משה כן, אל-בני ישראל; ולא שמעו, אל-משה, מקצר רוח, ומעבדה קשה. {פ}

הדברים מבוססים על פירושו של הרש"ר הירש לפסוקים אלו.

שבת שלום